

گفت‌وگوی صبا با پردیس عزیزی، کارگردان فیلم تجربی «در دیدرس»؛

سینمای تجربی؛ تجربه‌ای متفاوت از فرم، صدا و لوکیشن

معصومه دهقان
گفت‌وگو

فیلم کوتاه تجربی «در دیدرس» به کارگردانی پردیس عزیزی برای اولین بار در چهل و دومین

جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کوتاه تهران اکران می‌شود. به بهانه حضور این فیلم در جشنواره، با کارگردان این فیلم گفت‌وگو کردیم تا از مسیر ساخت، چالش‌ها و تجربه‌هایش در سینمای تجربی بیشتر بدانیم.

چندمین فیلم کوتاه شماست و از پیشینه‌تان بگویید.

این فیلم هشتمین فیلم کوتاه من است. من کارشناسی مدیریت جهانگردی دارم و فارغ‌التحصیل فیلمسازی از انجمن سینمای جوانان ایران هستم. آثار قبلی من در بخش داستانی، مستند کوتاه و تجربی ساخته شده‌اند و هرکدام تجربه‌های متفاوتی برای من بوده است.

ایده ساخت فیلم از کجا آمد؟

مسیر ساخت «در دیدرس» نسبت به آثار قبلی‌ام متفاوت بود. هدفم این بود که فیلمی بسازم که ایده‌اش بر اساس لوکیشن شکل بگیرد، یعنی لوکیشن خود نقش یک شخصیت را ایفا کند. در آثار سینمایی دیده بودم که معمولاً یک شیء یا آبجکت به یک شخصیت تبدیل

می‌شود، مانند حلقه در ارباب حلقه‌ها. این سؤال برایم پیش آمد که اگر همین رویکرد را با یک لوکیشن انجام دهیم، چه اتفاقی می‌افتد. چه می‌شود اگر لوکیشن بخواهد ببیند، بشنود یا برای کاراکترها تصمیم بگیرد؟ بر اساس این ایده، لوکیشن مناسب را پیدا کردم و سیر رخدادها را در آن به تصویر کشیدم تا خود لوکیشن هم در روایت فیلم حضور فعال داشته باشد.

برای ساخت فیلم بیشتر به فرم توجه داشتید یا محتوا؟

فرم و محتوا دو موضوع جدایی‌ناپذیر هستند، اما اگر بخواهم بر غالب بودن یکی اشاره کنم، باید بگویم فرم فیلم بر محتوا غالب است. شکل‌دهی بصری و نحوه روایت فیلم تجربی برای من اهمیت بیشتری داشت و تلاش کردم این فرم بتواند پیام و تجربه موردنظر را منتقل کند.

سینمای تجربی چه ویژگی‌هایی دارد؟

سینمای تجربی اصولاً یک فرم سینمایی است که در مقابل فیلم داستانی قرار می‌گیرد. فیلم تجربی لزوماً خط داستانی ندارد، اما در کلیات یا جزئیات، تجربه‌هایی ارائه می‌دهد که برای مخاطب رایج نیست. این نوع سینما قواعد خاص خود را دارد و مطالعات زیادی درباره آن در ایران انجام شده است، هرچند درباره عملکرد دقیق آن اختلاف نظر وجود دارد. هدف اصلی ما ایجاد تجربه‌ای متفاوت برای مخاطب است، استفاده از نشانه‌های سینمایی و روایت‌گری برای شکل‌دهی تجربه‌ای که پیش از آن کمتر دیده شده باشد.

از چه تکنیک‌هایی در فیلم استفاده کردید؟

فیلم از نظر بصری منطبق خاص خود را دارد و پلان‌ها در بعد زمانی و مکانی با هم ترکیب می‌شوند تا معنا شکل بگیرد. این بعد در حوزه صدا هم دیده می‌شود؛ صداهای مختلف در طول زمان تغییر می‌کنند و کاراکتر در روایت قصه غرق می‌شود. انگار هرچه جلوتر می‌رویم، صداها از دورتر شنیده می‌شوند و تجربه زمانی برای مخاطب متفاوت می‌شود. این روش کمک می‌کند که همزمان با شخصیت، مخاطب نیز در تجربه فضایی و زمانی فیلم غرق شود.

پروسه تولید فیلم چقدر طول کشید؟

حدود ۶ ماه نوشتن و بازنویسی فیلمنامه طول کشید و نزدیک به یک سال با بازیگران و عوامل صحنه صحبت کردیم تا همه جزئیات درک شود. فیلم‌های تجربی معمولاً با فیلمنامه آماده شروع نمی‌شوند و پروسه پیش‌تولید و تولید این فیلم مجموعاً حدود یک سال و نیم طول کشید. ضبط حدود چهار جلسه بود و فرایند پس‌تولید نیز تقریباً یک سال طول کشید.

چه چالش‌هایی در طول ساخت داشتید؟

هر فیلمبرداری با اتفاقات پیش‌بینی نشده همراه است. برای در دیدرس دنبال لوکیشنی بودم که بتوانم طراحی صحنه را در آن اعمال کنم و حتی لوکیشن را تغییر دهم. لوکیشنی که پیدا کردیم تقریباً در حال تخریب بود و دو هفته قبل از فیلمبرداری به ما اطلاع دادند که باید سریع اقدام کنیم، بنابراین ضبط فیلم یک هفته جلو

افتاد تا لوکیشن را از دست ندهیم. علاوه بر این، در زمان تولید، اثرات بیماری کرونا باعث شد که با عوامل کمتری کار کنیم و کسی درگیر بیماری نشود. مجموعاً با هفت نفر فیلم را ساختیم و هر کس وظایف چند نفر را برعهده داشت، مثلاً دستیار تصویر همان تدوینگر هم بود و دستیار اول کارگردان، مدیر تولید و منشی صحنه نیز نقش‌های چندگانه داشتند. بودجه فیلم هم محدود بود و از منابع شخصی تأمین شد.

حمایت‌ها نسبت به فیلم‌های کوتاه چطور است؟

حمایت‌ها امروز نسبتاً بهتر انجام می‌شوند و انجمن سینمای جوان در شرایط مختلف از فیلمسازان حمایت می‌کند. اما چون این فیلم برای من شخصی بود، ترجیح دادم خودم تهیه‌کننده باشم تا مدیریت بیشتری بر پروژه داشته باشم و گرفتار بروکراسی نشوم. در ایران، حمایت‌ها برای فیلم‌های اجتماعی معمولاً بهتر از ژانرهای خاص است، بنابراین امیدوارم که در آینده حمایت‌ها از ژانرهای متفاوت هم گسترش پیدا کند.

بازخورد فیلمتان در جشنواره فیلم کوتاه تهران را چطور پیش‌بینی می‌کنید؟

این جشنواره یکی از معتبرترین جشنواره‌های فیلم کوتاه ایران است و مخاطبان زیادی دارد. برای فیلمساز دیدن آثارش و بازخورد مخاطبان اهمیت بالایی دارد. برای من، این اولین حضور در جشنواره و اولین اکران عمومی فیلم است و بسیار مشتاقم بدانم مخاطبان چگونه واکنش نشان خواهند داد.

جمع‌بندی و نگاه نهایی

پردیس عزیزی معتقد است که سینمای تجربی فرصت تجربه و نوآوری است و می‌تواند راهی برای نشان دادن فرم‌های متفاوت روایت باشد. او تأکید دارد که لوکیشن، صدا و فرم فیلم باید با هم در تعامل باشند تا تجربه‌ای منحصر به فرد برای مخاطب رقم بزنند. همچنین نگاه شخصی و مستقل او به تولید و تهیه فیلم باعث شد که در دیدرس محصولی کاملاً مطابق دیدگاه و ایده اولیه او باشد.

